

Az agrárminiszter

.../2024. (...) AM rendelete

a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés b) pontjában és (4) bekezdés d) pontjában, valamint a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény 48. § (3) bekezdés 6. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 54. § 1. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A rendelet hatálya

1. §

E rendelet hatálya kiterjed

- a)* az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (a továbbiakban: EMGA),
  - b)* az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (a továbbiakban: EMVA),
  - c)* az Európai Unió általános költségvetéséből és
  - d)* kizárólag a nemzeti költségvetésből
- finanszírozott intézkedésekkel összefüggő eljárásokra, beleértve egyes, kifizetéssel nem járó EMGA piaci intézkedéseket (a továbbiakban együtt: intézkedések) is.

2. A vis maior bekövetkezése, igazolása és elismerése

2. §

(1) Ha jogszabály vagy pályázati felhívás nem zárja ki, a Nemzeti Kifizető Ügynökség (a továbbiakban: NKÜ) vis maiorként ismer el olyan, e rendelet szerint igazoltan bekövetkezett és bejelentett rendkívüli körülményt, cselekményt vagy eseményt, amely

- a)* előre nem látható módon következett be, és
- b)* az adott helyzetben általában elvárható gondosság tanúsítása esetén sem, vagy csak aránytalan mértékű beavatkozással lehetett volna elhárítani.

(2) Ugyanazon kedvezményezett tekintetében az ugyanazon vis maior bekövetkezésének igazolására a végrehajtásban közreműködő szerv által kiadott döntést vagy bármely más, a vis maior bekövetkezésének igazolására jogosult szerv által kiállított dokumentumot a kedvezményezett valamennyi 1. § szerinti intézkedéssel összefüggő, folyamatban lévő eljárásában vagy folyamatban lévő támogatás esetében figyelembe kell venni.

3. §

(1) A 2. § (1) bekezdés alkalmazása során az NKÜ különösen a következő rendkívüli körülményt, cselekményt vagy eseményt ismeri el vis maiorként

a) a kedvezményezett halála;

b) a kedvezményezett hosszú távú munkaképtelensége, amely balesetből vagy egészségkárosodással összefüggő és gyógykezelést igénylő állapotából adódik és emiatt az agrártámogatási jogviszonyból eredő kötelezettségvállalásait vagy a támogatás feltételeit nem tudja teljesíteni, függetlenül attól, hogy erre az időtartamra táppénzben részesül vagy sem;

c) az agrártámogatási jogviszony fennállásának időszaka alatt,

ca) a mezőgazdasági vagy feldolgozóipari üzem, vagy az adott intézkedés keretében a fejlesztés tárgyát képező ingatlan (a továbbiakban együtt: mezőgazdasági üzem) teljes vagy jelentős részének a kisajátítása,

cb) a mezőgazdasági üzemhez tartozó földterületnek, az erdősített területnek, erdőnek, továbbá a támogatott tevékenységgel érintett földterületnek (a továbbiakban együtt: földterület) a kisajátítása,

cc) a mezőgazdasági üzem jelentős része vagy a földterület vonatkozásában kisajátítást pótló adásvételi vagy csereszerződés megkötése,

d) a mezőgazdasági üzem jelentős részének vagy a földterületnek jogszabály alapján történő átminősítése, amely nem a kedvezményezett kezdeményezésére indult;

e) a földterületnek közcélra vagy közérdekből történő igénybevétele;

f) a mezőgazdasági üzem részét képező vagy erdőterületen elhelyezkedő, állattartást, egyéb mezőgazdasági vagy feldolgozóipari tevékenységet, illetve egyéb támogatott tevékenységet szolgáló vagy támogatásból megvalósított építmények vis maior következtében történő megsemmisülése, illetve olyan mértékű megrongálódása, amely a rendeltetésszerű használatot ellehetetleníti;

g) a kedvezményezett az l) ponttól eltérő, az állatállománya egészének vagy egy részének elhullása vagy az állatok leölésük során való védelméről szóló, 2009. szeptember 24-i 1099/2009/EK tanácsi rendelet 2. cikk n) pontja szerinti leölése;

h) zárlati, vagy Magyarország területén még nem honos károsító, illetve károkozó ellen hozott hatósági intézkedés;

i) az intervenció és export tevékenységgel összefüggő szállítási útvonalon bekövetkezett váratlan vagy tartós akadály, amelynek elhárítására a kedvezményezett önjelöltől képtelen és az alternatív útvonal használata jelentős többletköltséggel jár;

j) védett vagy a fokozottan védett állatfaj egyede általi károkozás, kártétel, ha a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi LIII. törvény) 74. §-ában meghatározott – védett állatfaj egyede kártételeinek megelőzése, illetve csökkentése érdekében tett – intézkedések ellenére következett be a kár;

k) a mezőgazdasági üzemet, a földterületet, a megvalósítás helyéül szolgáló ingatlant vagy az erdészeti létesítményt sújtó természeti csapás, illetve szélsőséges időjárási körülmény (így különösen földrengés, árvíz, szélvihar, aszály, belvíz, tüzeset, jégeső, fagy, felhőszakadás, villámcsapás);

l) a kedvezményezett állatállományának egy részét vagy teljes egészét sújtó járványos, fertőző megbetegedés vagy az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló 2008. évi XLVI. törvény szerinti állat-járványügyi intézkedés miatti állománycsökkenés;

m) a kedvezményezett növényállományának, illetve a kedvezményezett által termesztett gombafajoknak egy részét vagy teljes egészét sújtó fertőzés, illetve károsító járványos szintű előfordulásából eredő kártétel;

n) a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: 1996. évi LV. törvény) 79. § (1) bekezdésében meghatározott intézkedések ellenére bekövetkező vadkár.

(2) Az (1) bekezdés *b)-j)* pontjában meghatározott esetekben az esemény bekövetkezését a kedvezményezettnek hitelt érdemlő módon kell bizonyítania.

(3) Az (1) bekezdés *g)* pontjában meghatározott esetben a szolgáltató állatorvos által az esemény bekövetkeztekor kiállított igazolással vagy laboratóriumi vizsgálatról kiállított dokumentummal igazolható, amelynek tartalmaznia kell az esemény pontos okát is;

(4) Az (1) bekezdés *j)* pontjában meghatározott esetekben a kedvezményezett hitelt érdemlő módon bizonyítja, hogy az 1996. évi LIII. törvény 74. § (1)-(2) bekezdésében foglalt teljesítése ellenére bekövetkezett a kártétel, vagy a hatósági engedély iránti kérelem elutasítására a természeti kár megelőzése érdekében jogszerűen került sor.

(5) Ha az esemény az (1) bekezdés *k)* pontjában meghatározott esetkörön belül tüzeset miatt következett be, akkor azt a kedvezményezettnek a tüzeset helye szerint illetékes tűzvédelmi hatóság által kiállított tüzeseti hatósági bizonyítvánnyal, vagy amennyiben tűzvizsgálati eljárás is indult, akkor tűzvizsgálati jelentéssel kell igazolnia.

(6) Az (1) bekezdés *n)* pontjában meghatározott kár

a) a károsult és a kárért felelős személy között létrejött egyezség esetén a károsult által – az NKÜ honlapján közzétett minta alapján – kiállított nyilatkozat,

b) az *a)* pontban meghatározottak hiányában a 1996. évi LV. törvény 81. § (2) bekezdése szerinti kárfelmérési eljárás vagy a 1996. évi LV. törvény 81. § (9) bekezdése szerinti előzetes bizonyítási eljárás megállapításai

alapján igazolható.

(7) Az agrárpolitikáért felelős miniszter közleményt ad ki az ország teljes területén vagy meghatározott részén bekövetkező vis maiorról, amelyre tekintettel a kedvezményezettnek külön igazolást az érintett vis maiorról nem kell becsatolnia, és ebben az esetben nem kell alkalmazni a 6. §-ban foglaltakat.

4. §

(1) EMVA forrásból finanszírozott intézkedés esetén vis maiornak minősül továbbá

a) a kötelezettségvállalás, illetve a kérelem benyújtásának időpontjában előre nem látható, költségvetési szervekre, állami tulajdonú gazdasági társaságokra vonatkozó, a gazdasági növekedés érdekében szükségessé vált fejlesztéspolitikai kormányzati intézkedés, valamint
b) a támogatási jogviszony fenntartási időszakára vállalt állatlétszám szinten tartási kötelezettség önhibán kívül történő nem teljesítése, ha a kedvezményezett hitelt érdemlően igazolja, hogy a kieső mennyiségre termékértékesítési szerződéssel rendelkezik, de a kedvezőtlen piaci viszonyokra való hivatkozással a felvásárló, illetve feldolgozó legalább 30%-os mértékben a szerződésben meghatározott mennyiség átvételétől elállt.

(2) Az Európai Mezőgazdasági Garanciaalpból, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről szóló 14/2023. (IV. 19.) AM rendelet 14. §-ában vagy a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről szóló .../2024. (...) AM rendelet 15. §-ában és az Agro-ökológiai Programhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 15/2023. (IV. 19.) AM rendelet 8. §-ában vagy a Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervéből megvalósuló Agro-ökológiai Programhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló .../2024. (...) AM rendelet 10. §-ában meghatározott növényborítottsággal megvalósuló talajtakarás esetén az NKÜ a takarónövény elvetésének meghíúsulását okozó eseményt csak akkor ismeri el vis maiorként, ha a talaj takarása a vis maior bekövetkezésekor tarlóval borított.

(3) A dohány szerkezetátalakítási nemzeti programról és az azzal összefüggésben igényelhető csekély összegű támogatások feltételeinek megállapításáról szóló 53/2015. (IX. 14.) FM rendelet vonatkozásában a dohánylevél 3. § (1) bekezdés *k)* pontja szerinti vis maior miatti jelentős mértékű minőségromlását vis maiorként az NKÜ akkor ismeri el, ha a kedvezményezett azt az elsődleges feldolgozó által kiállított igazolással vagy más hitelt érdemlő módon bizonyítja. Ez esetben nem kell alkalmazni a 6. §-ban foglaltakat.

3. Vis maior elismerése iránti kérelem benyújtása

5. §

(1) A vis maior elismerése iránti kérelmet és annak bekövetkezését igazoló dokumentumokat az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint a vis maior kérelem benyújtására szolgáló felületen vagy mobilGazda applikáción keresztül kell benyújtani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) a kedvezményezett támogatási azonosítóját;
- b) a vis maiorra vonatkozó alábbi adatokat:
  - ba) bekövetkezés időpontját, időtartamát,
  - bb) bekövetkezés helyét,
  - bc) a vis maior leírását,
  - bd) következményeinek megjelölését, és
  - be) azon kötelezettségvállalás vagy támogatási feltétel megnevezését, amelyet a vis maior bekövetkezése érint, valamint

c) a vis maiorral érintett intézkedés vagy intézkedések megnevezését és amennyiben az rendelkezésre áll, az intézkedéshez kapcsolódó döntés iratazonosítóját.

(3) Állatalapú támogatások esetében az (1) bekezdés szerinti kérelemnek tartalmaznia kell továbbá a vis maiorral érintett állatok azonosítására vonatkozó adatokat is.

(4) Jogszabály vagy pályázati felhívás eltérő rendelkezése hiányában a kérelmet

a) a vis maior bekövetkezésétől számított huszonegy napon belül;

b) a kedvezményezett elhalálása esetén a halotti anyakönyvi kivonat vagy a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított huszonegy napon belül;

c) a kedvezményezett vis maior kérelmének benyújtásában való akadályoztatása esetén az akadály megszűnésétől számított huszonegy napon belül, de legkésőbb a vis maior bekövetkezésétől számított hat hónapon belül

kell megtenni, amely határidő jogvesztő.

(5) A (4) bekezdés c) pontja szerinti esetben a kérelemhez mellékelni kell az akadályoztatás fennállásának és megszűnésének tényét hitelt érdemlő módon igazoló dokumentumot.

(6) Ha a kedvezményezett a vis maior bekövetkezésének időpontjában zöldség-gyümölcs termelői szervezetben vagy elismert termelői csoportban tagsággal rendelkezik, és a tagságával összefüggő termelésével kapcsolatban vis maior elismerése iránti kérelmet nyújt be, a vis maior eseményre vonatkozó döntést az érintett intézkedésben részt vevő zöldség-gyümölcs termelői szervezet vagy elismert termelői csoport külön kérelme nélkül is figyelembe kell venni az intézkedésre vonatkozó jogszabályok alapján.

(7) Ha a kedvezményezett a 3. § (1) bekezdés k) pontja szerinti vis maiorral érintett terület vonatkozásában vis maior kérelmet nyújt be és ugyanezen terület vonatkozásában korábban vagy a vis maior kérelem benyújtásával egyidejűleg a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény szerinti kárbejelentést is tett, akkor az NKÜ a vis maior bekövetkezésének igazolása során az általa működtetett mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis adatait veszi figyelembe az alábbiak szerint:

a) ha az agrárkár-megállapító szerv az elemi káresemény 30 %-ot meghaladó mértékű hozamcsökkenését állapítja meg, akkor az NKÜ nem keresi meg;

b) ha az agrárkár-megállapító szerv az elemi káresemény 30 %-ot meg nem haladó mértékű hozamcsökkenését állapítja meg, akkor az NKÜ megkeresi

a 6. § (1) bekezdése szerinti végrehajtásban közreműködő szervezet.

(8) Ha az e rendelet hatálya alá tartozó intézkedéssel összefüggésben az NKÜ közhiteles nyilvántartásból a kedvezményezett elhalálásáról tudomást szerez, akkor a haláleset a kedvezményezett valamennyi folyamatban lévő eljárásában vis maiornak minősül abban az esetben is, ha a vélelmezett örökös vagy az örökös a (4) bekezdés b) pontjában meghatározott határidőben vis maior kérelmet nem nyújtott be.

6. §

A 3. § (1) bekezdés *k*)-*m*) pontjában meghatározott vis maior – a 3. § (1) bekezdés *k*) pontjában meghatározott esetkörön belüli tüzeset kivételével – bekövetkezésének igazolása céljából az NKÜ

- a*) a kérelem hiánytalan benyújtását követő tíz napon belül,
- b*) ha a kérelem az intézkedésre vonatkozó támogatási vagy kifizetési kérelem benyújtási időszakban kerül benyújtásra, akkor a kérelembenyújtási időszak utolsó napját követő tíz napon belül

megkeresi a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdésében meghatározott végrehajtásban közreműködő szervezet.

7. §

(1) A 3. § (7) bekezdése szerinti miniszteri közlemény kivételével a 3. § (1) bekezdés *b*)-*g*) pontjaiban meghatározott esetekben a kérelemhez mellékelni kell

- a*) a vis maior bekövetkeztét hitelt érdemlő módon tanúsító igazolást, vagy
- b*) az *a*) pont szerinti irat kiállítására hatáskörrel rendelkező hatóság vagy egyéb szerv által kiadott – az igazolás kiállítása iránti kérelem benyújtásának tényét tanúsító - nyilatkozatot.

(2) Az (1) bekezdés *b*) pontja szerinti esetben a vis maior bekövetkezését tanúsító igazolást annak közlésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.

(3) Az EMVA-ból finanszírozott intézkedéssel összefüggésben elindított eljárás tekintetében, ha a vis maior elismeréséről hozott döntés indokolja, a támogató intézkedik a támogatói okirat módosításáról.

4. Záró rendelkezések

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

9. §

Hatályát veszti

a) az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról és a vis maiorral összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról szóló 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet, továbbá

b) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból finanszírozott intézkedések megvalósulásának időtartama alatt, elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról szóló 57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet.

10. §

Az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról és a vis maiorral összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról szóló 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból finanszírozott intézkedések megvalósulásának időtartama alatt, elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról szóló 57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet alapján indult, még folyamatban lévő eljárás vagy folyamatban lévő támogatás esetében e rendelet szabályait kell alkalmazni a vis maior elismerése tekintetében.